

En faglig glipp av Domstoladministrasjonen

Kommunal Rapport 08.10.2021 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Bernt mener Domstoladministrasjonen har tolket loven feil, og at formannskapsmedlemmer *kan* være meddommere.

[16. september sendte Domstoladministrasjonen ut brev til samtlige domstoler og kommuner.](#) Det ble det informert om at ulovlige meddommere har fungert i domstolene i flere perioder.

I brevet ba Domstoladministrasjonen domstolene om å slette medlemmer og varamedlemmer av formannskap og valgnevnder fra listene.

Uklar lov

28. september modererte Domstoladministrasjonen seg. I et nytt brev skrev de at loven var uklar, og at administrasjonen hadde lagt en vid tolkning til grunn.

Professor emeritus Jan Fridthjof Bernt mener uansett at Domstoladministrasjonen tolker loven feil.

– For meg fremtrer Domstolsadministrasjonens tolkning av reglene her som en klar faglig glipp. Slik skjer med oss alle, men i den aktuelle situasjon synes jeg man raskt skulle få satt strek for denne diskusjonen ved å sende ut en ny uttalelse der man fullfører den rettetten man har begynt på i sin andre uttalelse, skriver Bernt i en e-post til Kommunal Rapport.

Han er en av flere jurister som er uenig med Domstoladministrasjonens tolkning.

Førstelagmann Dag Bugge Nordén i Agder lagmannsrett skrev i forrige uke en merknad i Lovdata. Han mener at domstolloven ikke utelukker formannskapsmedlemmer fra å være meddommere.

Disse er ikke valgbare

Domstolloven sier at kommunens administrasjonssjef og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget, ikke kan bli meddommere. Formålet bak bestemmelsen er å forhindre grobunn for mistanke om manipulering av valget av meddommere.

Bernt viser til lovens forarbeider. Der presiseres det at en ikke kan bli meddommer i en kommune der man er ansatt. Videre at uttrykket «tar direkte del i» gjelder alle typer arbeid, også utførelse av teknisk pregede oppgaver.

– Det skulle etter dette være rimelig klart at man ikke tok sikte på utelukke folkevalgte, skriver Bernt.

Han mener det ikke er noen tungtveiende grunn for å gjøre en utvidet tolkning av denne bestemmelsen.

– Jeg har vanskelig for se det skal kunne være grunn til «mistanke om manipulering» av valg av meddommere hvis de folkevalgte det her er tale om, kan velges. Det er tale om verv som de fleste vil ta imot av plikt, ikke fordi de er lukrative eller gir andre særlige fordeler. Og kommunestyremedlemmer kan altså velges. Problemer ved eventuelle egeninteresser eller tilknytning til parter vil bli ivare tatt ved reglene om inhabilitet, skriver Bernt i en e-post til Kommunal Rapport.

Rush av henvendelser

Brevene fra Domstoladministrasjonen vakte oppsikt i Kommune-Norge. Fredrikstad kommune fant fem formannskapsmedlemmer på sine lister over meddommere. Disse har fått beskjed om de ikke lenger kan være meddommere.

Også Sarpsborg, Vestre Toten og Indre Fosen er blant kommunene som nå har slettet folkevalgte fra listene over meddommere.

Etter at brevene fra Domstoladministrasjonen ble sendt ut, har mange kommuner kontaktet advokatene i KS for å høre hva som er riktig.

– Her gjelder det å ha litt is i magen, sier avdelingsdirektør Frode M. Lindtvedt i KS.

Ikke rett fram

Ifølge Lindtvedt vil KS advokatene komme med en juridisk vurdering. Når denne er ferdig, er ikke klart.

– Domstoladministrasjonen har også gjort en vurdering, så her er det ikke gitt hva som er rett, sier Lindtvedt.

Han nevner kommuneadvokaten i Nittedal, Bjørn Stokvold, som på debattplass [skriver at Domstoladministrasjonen tolker loven feil.](#)

Stokvold skriver at domstoloven inneholder en uttømmende angivelse av de stillingene og vervene som utelukker en fra å bli valgt til meddommerutvalg. Formannskapetets medlemmer og varamedlemmer er folkevalgte. De er ikke nevnt i opplistingen, påpeker Stokvold i debattinnlegget.

Kjapt opp i Høyesterett

Ifølge nettstedet Rett24 får Høyesterett raskt muligheten til å avklare om Domstoladministrasjonens tolkning er korrekt. Nylig ble en person straffedømt i en promillesak i Frostating lagmannsrett. En av meddommerne satt i valgutvalget i kommunen, og var med på å bestemme at hun selv skulle med på listen over meddommere.

Advokat Harald Fjeldstad, som representerer den dømte, uttaler til Rett24 at han kommer til å be om at dommen blir opphevet på grunnlag av at meddommeren ikke var valgbar.

Kommunal Rapport har sendt Bernts uttalelser til Domstoladministrasjonens seksjonssjef for kommunikasjon, Yngve Brox og bedt om en kommentar.

– Vi har ikke noen kommentar til dette. Dette vil nå få sin avklaring gjennom rettssystemet, og vi avventer den behandlingen, skriver Yngve Brox, Seksjonssjef kommunikasjon i Domstoladministrasjonen i en e-post til Kommunal Rapport.